

A CASE OF ANOREXIA NERVOSA WITH DYNAMICS OF INTRAFAMILIAL ADOPTION

Abstract

Anorexia nervosa (AN) is characterized by self-imposed weight loss, amenorrhea and a characteristic distorted psychopathological attitude toward eating and weight. Biological, psychological, sociocultural factors and family relationships are thought to have a role in etiology. After the description of the psychological origin of AN, psychotherapy has become the fundamental treatment strategy.

In this presentation it is aimed to discuss a case of anorexia nervosa with dynamics of intrafamilial adoption from a self psychological perspective.

AİLE İÇİ EVLAT EDİNMEYLE İLİŞKİLİ BİR ANOREKSİYA NERVOZA OLGUSU

15 yaşında kız hasta.

Şikayet : Yemek yememe, kilo kaybı, halsizlik.

Hikaye : Daha önce herhangi bir şikayeti yokken son 5 ayda giderek artan iştahsızlık, yemek yemek istememe ve kilo kaybı şikayeti ile başvurdu. Özellikle son 1 ay içinde şikayetleri daha da artmıştı. Son zamanlarda günde sadece birkaç bisküvi yiyormuş. Bu süre içinde 55 kg.'den 39 kg.'ye inmiş. Toplam 16 kg. kaybetmiş. Hastamız yemek yemek istemediğini, yediği zaman karın ağrısı olduğunu ve midesinde fazlalık hissettiğini belirtiyordu. Yemekten sonra bulantısı olduğunu fakat kusmasının olmadığını ifade ediyordu. Anne, yaz aylarında teyzesinin kızıyla birlikte diyetle başladıklarını, o dönemde "kilolu muyum, çok kilo aldım mı" gibi şeyler söylediğini ve diyetini sürdürdüğünü, özellikle de okulların açılmasıyla birlikte yemek yemesinin azaldığını, evde ders çalışmak dışında hiçbir şey yapmadığını belirtti. Bu süre içerisinde aşırı egzersiz tariflenmedi. Hastamız 5 aydır menstrasyon olmuyordu.

Ruhsal Durum Muayenesi : Hastamız yaşında gösteren, uzun boylu, çok zayıf ve halsiz görünen bir kız.

Konuşması açık, anlaşılırdı. Alçak bir ses tonuyla konuşuyordu. Sorulara yanıtları uygundu.

Bilinci açık, yönelimi tamdı.

Dikkati normaldi. Algı bozukluğu yoktu.

Bellek muayenesi normaldi.

Zekası normal izlenimi veriyordu.

Duygudurumu çökkündü.

Düşünceleri kendiliğinden, düzenli ve amaca uygundu.

Düşünce içeriği normaldi.

Gelişim Öyküsü : Hastamız Urfa'da, hastanede, zamanında, normal spontan vajinal yolla 3.500 gr. Olarak doğmuş. Annenin gebeliğinde herhangi bir sorunu olmamış, 4 ay anne sütü almış, 2 yıl biberon kullanmış, emzik kullanmamış. 1 yaşında kelime söylemiş, 1,5 yaşında cümle kurmuş, 1 yaşında yürümüş, 2,5 yaşında tuvalet eğitimini tamamlamış. 8 yaşında Hepatit A enfeksiyonu geçirmiş, bunun dışında geçirdiği önemli bir hastalık yok. Ameliyat ve kaza geçirmemiş, hastanede yatmamış. Okula zamanında başlamış, okuma yazmayı ilk dönem öğrenmiş. Başvurduğunda Anadolu Lisesi 1. sınıftaydı. Okula başladığından beri dersleri iyiymiş. Arkadaş ilişkilerinde biraz çekingenmiş.

Sosyal Öykü : Hastamız orta sosyoekonomik düzeyli bir ailenin çocuğu. 1 yıl önce siroz nedeniyle babasını kaybetmiş. Baba, lise mezunuymuş, sağlık memuru olarak çalışıyormuş, 55 yaşında vefat etmiş. Anne, 55 yaşında okur-yazar değil, ev hanımı. Anne ile baba, hala dayı çocuklarıymış. Teyzesi amcasıyla evliymiş, 8 yaşına kadar İskenderun'da yaşamışlar. 10 yıl önce trafik kazasında amcanın ölümünden sonra Urfa'ya taşınmışlar, teyze ve çocukları ile (kardeşlerim olarak bahsediyor) birlikte yaşamaya başlamışlar. Hastamızı hastaneye getiren yakınlarından edindiğimiz bilgilere göre hastamız teyze ve amcası tarafından evlat edinilmiş. Anneye bu konu sorulduğunda hastamızın kesinlikle bilmediğini belirtti. Anne ve baba uzun yıllar çocuk sahibi olamamaları nedeniyle, kardeşlerinin ilk çocuğunu evlat edinmişler. Anne özellikle amcanın (biyolojik babanın) bu konuda çok ısrarcı olduğunu belirtti. Babanın daha önce bunu hastamıza söylemesine anne izin vermemiş. Baba 15. doğum gününde hastamıza aileleriyle ilgili bir sır söyleyeceğini belirtmiş, ancak doğum gününden 8 ay önce vefat etmiş.

Klinik İzlem : Hasta Anoreksiya Nervoza tanısıyla yatırıldı. Günlük görüşmelerle izlemi sürdürüldü. Servis ekibiyle haftalık toplantılar düzenlendi. Hastaya hastalığıyla ilgili bilgi verildi, Adolesan bölümü tarafından kontrat yapıldı. Annenin serviste sürekli kalmasına izin verilmedi. Prozac 20 mg./gün, Zyprexa 2,5 mg./gün başlandı.

Hastamız, babasının bir dediğini iki etmeyen, kendisine hiç kızmayan, dünyanın en iyi babası olarak tanımlıyordu. Babasının annesi kadar üstüne düşmediğini, zorlamadığını, belirtti. Babasının kardeşlerini de kendi çocukları gibi çok sevdiğini, ayrımcılık yapmadığını belirtti. Babasının ölümü ile hayatında büyük bir eksiklik hissettiğini, evin yükünün kendisine kaldığını, sanki kendisini seven başka birinin kalmadığını, hissettiğini belirtti. babası yaşarken daha mutlu olduğunu, evin artık daha huzursuz olduğunu, söylüyordu. Evdeki huzursuzluk sorulduğunda, "belki yok ama babamın sesini duymamak beni huzursuz ediyor" diyordu. Başlangıçta her gece ağladığını, hala zaman zaman ağladığını söylüyordu. Babanın ölümüne evdeki herkesin çok üzüldüğünü, annesiyle birbirlerine destek olmaya çalıştıklarını söyledi. Babasını tekrar görse "dünyalar benim olurdu, tek çocuk olduğum için nazlı şımarık büyütüldüğümünden, bazen ona bağırdım, bunun için ondan özür dilerdim" diyor. Babasının 15. doğum gününde ailesiyle ilgili bir sır söyleyeceğini, şimdi karşılarsa onu soracağını belirtti. babasının bahsettiği sırrın ne olabileceği hakkında tahminini sordüğümüzda; "herhalde hastalığımı söyleyecekti" dedi. Babasının siroz olduğunu herkesten sakladığını ve tedavi olmadığını söyledi.

Annesini hep kendisine karışan, üstüne düşen biri olarak tanımlıyor. Çok çalıştığı zaman dinlenmesi ve yemek yemesi için sürekli uyarırmış. Bunlardan bazen bunaldığını, annesi böyle davrandıkça onun da annesine kötü davrandığını, kavga ederken hep son sözü kendisinin söylemek istediğini, hemen karşılık verdiğini ve sonrada pişmanlık duyduğunu söyledi. Teyzesiyle daha genç olduğu için ve fazla karışmadığı için iyi anlaşmalarını belirtti. Kız kardeşi 13 yaşındaymış, Onu hayat dolu neşeli herşeye gülüp geçen, daha kolay arkadaş edinen biri olarak tanımlıyor. Annesiyle kavga etse bile fazla üzülmeyişini, kendisinin içine atıp çok üzülen biri olduğunu bu yüzden bazen Ona imrendiğini, Onun gibi olmak istediğini söylüyordu. Erkek kardeşinin 10 yaşında, hayat dolu çok hareketli, küçük ve erkek olduğu için çok şımartılmış olduğunu söyledi.

Hastamızla görüşmeler ilerlediğinde hastalığının başlangıcı ile ilgili düşüncelerinden bahsetti. Yaz tatilindeyken önce kız kardeşinin kilo aldığı için diyetle başladığını, evde bunu ilk kez kendisinin fark edip anne ve teyzesine söylediğini belirtti. Hastamız kardeşi

yemedikçe “o aç kalırsa ben de kalırım” diye düşünmeye başlamış ve yemesi giderek azalmış. Anne ve teyzesi o sıralarda hastamıza kilo aldığını söylemişler. Kardeşinin kendisi ne yaparsa tekrarladığını, hastalığının onun yüzünden olduğunu söyledi. Okulların açılmasıyla iştahı daha da azalmış. Okula başladıkları dönemde öğretmenlerinin gözünü korkuttuklarını ve başarısız olmaktan korktuğunu belirtiyordu. Okuldan eve geldiğinden itibaren aralıksız ders çalışıyormuş. Evdekilerin bu yüzden kendisine çok kızdığını, hastanede yatarken de aklının sürekli derslerinde olduğunu belirtiyordu. Okulda sadece bir iki tane yakın kız arkadaşı varmış. Diğer kızların erkeklerle çok ilgilendiğinden dolayı rahatsız olduğunu, erkeklerin kendisinin feminist olduğunu düşündüklerini ve dışladıklarını söyledi.

Hastamız hastanede yattığı süre boyunca kendisini sağlıklı hissetmese de, ölümle sonuçlansa da sık sık hastaneden çıkmak istediğini dile getiriyordu. Ölümden korkmadığını, bazen aklına geldiğini, yaptığı hiçbir şeyden zevk almadığını, yemekten de bunun için vazgeçtiğini, kendine bile bile zarar vermek istediğini belirtiyordu. “Bilerek yemek yemiyorum, yesem yerim ama elimde olmayan bir ses var içimde. Yemek yiyince herkes garipsiyor, bu korku yüzünden yiyemiyorum” diyordu. Yemek yemek istememesinin, hem kilo alacağı korkusundan hem de herkesin garip davranacağını düşünmesinden kaynaklandığını söylüyordu. Hastanede herkesin kendisine kilo aldığını söylemesine kızıyordu. Bu hastalıktan önce çok kilolu olmadığını, herkesin kendini mankene benzettiğini belirtti. Hastaneden çıkınca herkesin kilo aldığını, çok güzel olduğunu söyleyeceğini düşünüyordu. İçindeki korkuyu nasıl yeneceğini düşününce bunun çok saçma geldiğini, bu korkuyu yenmek istediğini, aslında asıl korkusunun insanların tuhaf karşılaması olduğunu belirtti. kilo almışsın denmesini kendisi için çok aşırı derecede şişmanlamak anlamına geldiğini söyledi. Ağustos ayında kendini şişman hissederek mi diyetle başladığını sorduğumuzda, kardeşinin diyetle başlaması nedeniyle kendisinin de şişman olduğunu düşünerek başladığını belirtti. kardeşinin bu düşünceyi bırakırsa kendisinin de bundan vazgeçeceğini söyledi. Anne ve teyzesinin hastamıza kilo aldığını söylemesinden rahatsız olduğunu, babası yaşıyor olsaydı böyle işlere karışmıyor olacağını, en doğru yolla yaklaşacağını, annesine kızacağını ve bu hale düşmeyeceğini belirtti. Urfa’ya gidince insanların hem güzel hem kilolu demesinden rahatsız olacağını, kilo alarak güzel olduğu için rahatsızlık duyduğunu söylüyordu.

Görüşmelerden birinde yemekleri bazen sakladığını, bunu içine sindiremediğini, saklamak istemediğini ve yanlış yaptığını belirtti. biri baskı yapınca kısıtlama hissettiğini, artık saklamayacağını, başkalarının düşüncelerini artık önemsememeye çalışacağını ve kendisi için yemek yiyeceğini belirtti. Hastamız 55 kg. olarak taburcu oldu. Taburculuktan 1 ay sonra kontrole geldi. 1-2 haftadır yemesinin iyice azaldığını, bir öğününün yarısından azını yediğini, yemek yerken herkesin kendisine baktığını, annesinin yemek konusundaki ısrarlarının devam ettiğini, kardeşinin yemesini takip ettiğini, kendisi sofradan kalkarsa kardeşinin de kalktığını anlattı. Arkadaşlarının, akrabalarının tahmin ettiği gibi çok kilo aldığını ve güzelleştiğini söylediklerini belirtti. Anne, evde çok sinirli davrandığını, birşeyleri kırdığını, sürekli kilosunu kontrol ettiğini söyledi.

Aylık kontrolleri devam eden hasta her geldiğinde yemesinin daha da azaldığından, anneye tartışmalarının giderek arttığından, annenin yediğine, giydiğine yani herşeyine karıştığından bahsetti. Teyzeyle de karışmadığı halde kavga ettiklerini, kardeşinin yemeğini gözetlemeye devam ettiğini ve kardeşinin de yemesinin azaldığını öğrendik ve bir sonraki görüşmeye kardeşini de getirmelerini istedik. Ancak kardeşi gelmek istememişti. Hastamız kardeşinin suçlu olduğunu bildiği için gelmediğini ve kendisine bağlı olduğunu düşünüyordu. Kendisinin de kardeşine bağlı olup olmadığını sorduğumuzda “evet” diye cevap verdi. Evdeki

herkese kızgın olduğunu, bunun yemek dışında bir nedeni olup olmadığını sorduğumuzda, evde hiç huzur olmadığını söyledi. Babasının ölümüyle anne ve teyzenin sürekli kavga ettiğini, kavga nedenlerinin teyzesinin yanına taşındıkları için onları istememesine bağlı olduğunu düşünüyordu. Bazen annesine kendi evlerine gitmek istediğini söylediğinden bahsetti.

Ağustos 2004'teki kontrolünde (doğduğu ay), kilo alma korkusunun daha da yoğunlaştığını, evdeki sorunların devam ettiğini, gazetelerdeki diyet bölümlerini okuyup rejim yapan biri gibi yemek yediğini belirtti. babasını çok aradığını, sık sık rüyasında gördüğünü, yaz tatilinde yazlığa gidince geçen yılı hatırladığını belirtti. Hastamız annesinin öz kızı olmadığını düşündüğünü, bunu annesine sorduğunu, annesinin de böyle bir şey olmadığını söylediğini anlattı. Bunu ilkokulda bir çocuktan duyduğunu ve bazen annesinin amcasının "bir çocuğumuz daha olsa onu da verirdik" gibi sözlerini farkında olmadan söylemesinden anladığını belirtti. Prozac kesildi. Anafranil 150 mg./gün başlandı. Zyprexa 5 mg./gün devam edildi. 1 ay sonraki kontrolünde annesinin herşeyi anlattığını, teyzesinin kendisini vermek zorunda kaldıklarını söylediğini, teyzesini annesi olarak göremediğini belirtti. Bunu beklediğini ancak öğrenince daha kötü olduğunu, hem annesine hem de teyzesine kızgın olduğunu söyledi. Kendisini evlatlık verdikleri için değil, bunu sakladıkları için kızgın olduğunu, babasının 15 yaşındayken söyleyeceği sırrın bu olduğunu önceden tahmin ettiğini söyledi. Babasının teyzesine bakmak için bir mecburiyeti olduğunu bildiğini söyledi. Teyzesinin kendisini verirken hiç üzülmediğini düşünüyordu. Sonraki kontrolünde hastamız yemeğini rahatlıkla yediğini, artık kontrole gelmek istemediğini belirtti. Daha sonra telefonla bilgi alındı, şu anda herhangi bir sorunun olmadığı ve üniversite sınavında psikoloji bölümüne girdiği öğrenildi.